

S. M. VAN DE GALIËN

DUDIDLIO, DE GOUDEN VOGEL

Als de kalender de Meimaand aanwijst, laat ook de goudmerel zich weer zien en is het telkens een nieuw genot, zijn melodieuze roep vanuit de hoogste boomkruin omlaag te horen vallen. Zo ongeveer tegen 1 Mei kun je hem hier verwachten, tegelijk met de gierzwaluw.

In de regel mankeren er niet veel dagen aan.

De hele zomer door kun je hem horen, al zul je hem minder vaak te zien krijgen. Dat komt, omdat hij zich niet op de grond waagt, maar zich vrijwel uitsluitend ophoudt in de dichte hoge kronen.

's Morgens, om een uur of zes, jodelt hij mij wakker. In een wip ben ik dan mijn bed uit om hem tussen de ritselbladeren van een ranke berke-top te bespionneren. Wanneer de vroege zon haar gouden licht over de top flitst, vlamt het diepgeel tussen het jonge groen. Mooi is dat, Dudidlio, de gouden vogel, daar in de hoogte te zien zitten. Goudgeel met zwart, dat zijn zijn kleuren.

Vol en melodieus rolt zijn Dudidlio! Wielewaal!

Deze laatste roep heeft hem zijn naam bezorgd. De Friezen noemen hem Gielegou. Zij hebben er nog een rijmpje bij ook:

Rike ljûw, rike ljûw,
Roipt mar trou de Gielegou.

Dat wil zeggen:

Rijke lui, rijke lui,
Roept maar trouw de Gelegou.

De meeste namen, ook in 't buitenland, herinneren aan de roep.

Waar loofbomen zijn, dus in de bossen op de Veluwe en elders, daar kun je de Wielewaal aantreffen. Ook in parken zoekt hij een onderkomen en hij is heus niet zeldzaam. Bij ons in Ermelo heb ik hem nooit anders aangetroffen dan hoog in de boomkruinen, maar ze zoeken het, al naar de omstandigheden dit noodzakelijk of wenselijk maken, ook weleens wat lager, vooral als ze op speurtocht zijn naar rupsen en bessen, dan weten ze ook het kreupelhout te vinden. De bodem echter wordt steevast gemedend.

Van het vrouwtje krijg je weinig of niets te zien. Vooreerst schettert dat haar aanwezigheid niet uit door een luide dudidlio-roep, maar ook is haar costume meer groenig getint, zodat zij tussen het gebladerte nauwelijks opvalt.

De Wielewaal is een van onze kunstzinnigste nestbouwers. Eigenlijk is het een hangwieg. In de vork van tak wordt het opgehangen, dooronbereikbaar hoog, al is dat vaste regel. Op de tekening je het zien. De Wielewaal, ook wiewouw, of goudmerel ged, houdt de wacht.

Erg diep is het nest niet, zoals je ziet. Nu kan het daarboven in de bomen lelijk spoken als de wind met bulderend geweld de takken schudt. Zou je denken, dat door het heen- en weerwaaien — hoe diep worden de takken soms niet omlaagezweept — de vier of vijf witte, of zachtrose, eieren in de luchtige hangwieg veilig liggen? Vast wel. Je moet weten, dat de vogels zo pienter zijn geweest om de nestrand wat naar binnen over te laten steken, zodat de eieren, als de storm al te wild te keer gaat, toch niet uit het nest kunnen vallen. Vaak zijn de takken waaraan het nest hangt zo dun, dat geen eekhoorn — dat zijn van die eerste eierdieven! — zich er bij waagt. Zo zie je ook weer de wijsheid van de Schepper, Die het dier een instinct heeft gegeven, zodat het onbewust de gevaren van de natuur weet te ontgaan.

Rupsen worden door de goudvogels bij hopen verslonden, grote en kleine, gladde en harige. En als de jongen zijn uitgevlogen, trekken ze samen de wereld in en doen zich te goed aan de duizenden kleurige bessen, die overal tussen het groen blinken.

Dan verstomt ook de Dudidlio-roep en in Augustus trekken de Wielewalen al weer naar het Zuiden. Enkele wachten tot de eerste helft van September. Vogels zijn het van zon en zomer, van licht en warmte.

De vorige winter had ik nog een leuke ontmoeting.

We wandelden op een Zondagmiddag in Januari door het bos, toen plotseling vanuit een denneboom helderop de Dudidlio-roep klonk. Ik was verbaasd, want het was mij nog nooit overkomen, dat ik de Wielewaal anders dan in de zomer bij ons hoorde. Toch was de roep onmiskenbaar de zijne.

Natuurlijk bleven we staan.

Nogmaals klonk het Dudlio-du-dudidlio!!

Toen vlamde een witte stuit op tussen de donkere dennetakken en een Vlaamse Gaai zocht krijsend een goed heenkomen.

Zou die malkop schik hebben gehad, dat hij ons zulk een poets had gebakken?

